

ANALIZA ACTORILOR CHEIE DIN SECTORUL PRODUCȚIEI AGRICOLE ECOLOGICE DIN REPUBLICA MOLDOVA

**Galina IGNAT, doctorandă,
Universitatea de Stat din Moldova**

<https://orcid.org/0000-0002-1581-9057>, galina.ignat01@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.II.2022.16.21>

Summary

The general purpose of this article is the analysis of the stakeholders involved in organic agriculture sector in the Republic of Moldova, determining their role in this sector. Agriculture is one of the key economic sectors in the Republic of Moldova and is the main source of raw material for the agri-food industry, assure a big part of exports and income of the rural population. Orienting ourselves towards the European and other Western markets, it is necessary to mention the increasing trends in the demand for ecological products.

The consumption of organic products per capita in the European Union increased from 40.8 EUR per capita in 2016 – to 63.2 in 2020, Austria has the highest consumption respectively – 177 EUR in 2016 and 254 EUR in 2020. In the world, Switzerland holds the first place in per capita consumption - 418 EUR/capita. The EU action plan mentions the need to increase organic surfaces up to 25% of the total arable land. In this context, the key actors acquire a special importance in the development of the value chain of organic agricultural production. In process of developing the article, the following research methods were applied: analysis of existing information, comparative analysis, synthesis of existing information, deduction method. Following the use of research methods, quantitative and qualitative parameters were established and the role of the key stakeholders of organic agriculture in the Republic of Moldova defined.

Keywords: *key stakeholder, organic agriculture, per capita consumption.*

JEL: *Q01, M11.*

UDC: *439.4(478)*

Agricultura este unul dintre sectoarele-cheie ale economiei din Republica Moldova și este principala sursă de materie primă pentru industria agro-alimentară, dar și asigură o mare parte din exporturi, precum și venituri ale populației rurale. Orientându-ne către piețele europene și alte piețe occidentale, este necesar de menționat tendințele în creștere a cererii de produse ecologice. Consumul de produse ecologice pe cap de locuitor în Uniunea Europeană a crescut în ultimii ani de la 40,8 EUR pe cap de locuitor în 2016 la 63,2 EUR (FIBL, 2020) în 2020 (FIBL, 2022). Cel mai mare consum pe cap de locuitor în UE este înregistrat în Austria - 254 EUR în 2020 comparativ cu 177 EUR în 2016, înregistrând o creștere de circa 43%. La nivel global Elveția deține primul loc la consumul de produse ecologice pe cap de locuitor - 418 EUR/locuitor/an în anul 2020 (FIBL, 2022).

Planul de acțiune al UE menționează necesitatea creșterii suprafețelor organice cu până la 25% din totalul terenurilor arabile. În acest context, actorii-cheie capătă o importanță deosebită în dezvoltarea lanțului valoric al producției agricole ecologice.

Moldova este o țară care practică agricultura ecologică având la bază legea Nr. 115 a Parlamentului Republicii Moldova din 09.06.2005.

În acest articol au fost analizate grupurile principale de actori implicați în sub-sectorul agriculturii ecologice după rolul și modul lor de operare. Astfel au fost identificate 8 grupuri principale de actori cheie și anume:

1. Actorii implicați în elaborarea cadrului normativ și legislativ
2. Producătorii agricoli ecologici
3. Instituțiile de certificare
4. Cercetare, inovare, educație
5. ONG-ri din domeniu
6. Donatori, proiecte internaționale
7. Structurile comerciale și logistice
8. Consumatorii, (finali și industriali)

Pentru a prezenta mai bine structura și interacțiunea între principalele grupuri de actori-cheie implicați în agricultura ecologică, acestea au fost analizate și descrise în conformitate cu modul de operare (vezi figura 1).

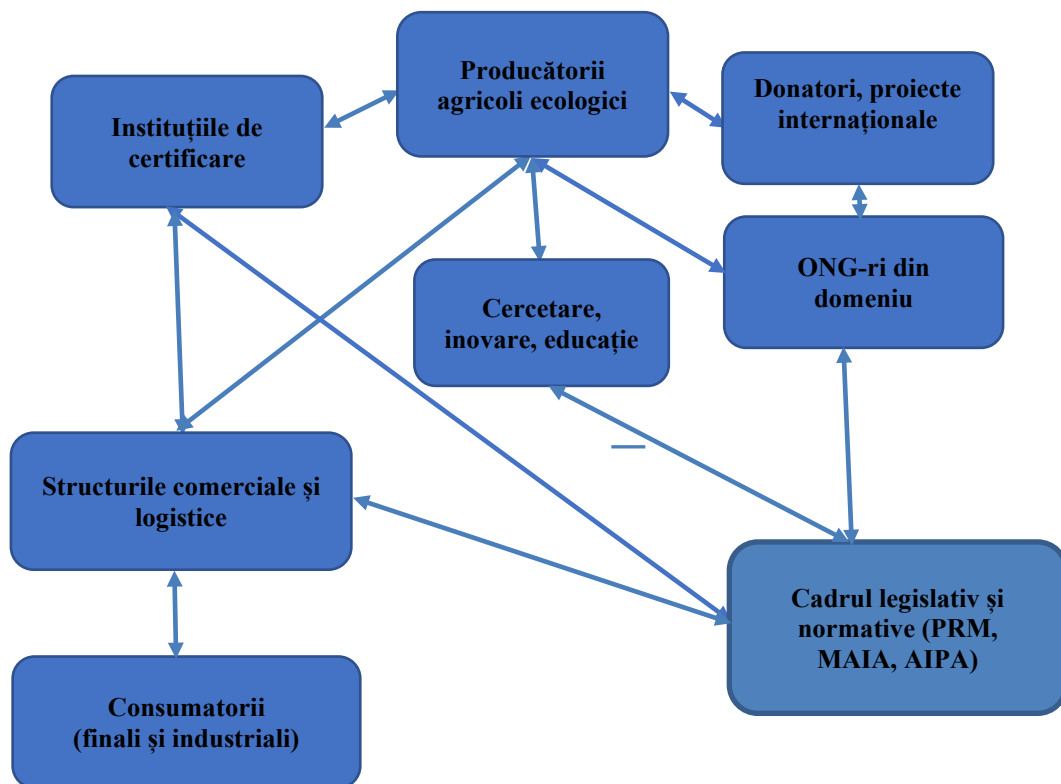

Figura 1. Interconexiunile dintre principalele grupuri ale actorilor-cheie din sub-sectorul de producție agricolă ecologică din Republica Moldova

Structurile responsabile de elaborarea și monitorizarea cadrului de politici, legislativ și normativ

Actualmente sectorul agriculturii ecologice este ghidat de către autoritatea competentă – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), stabilită prin legea Nr. 115. (Parlamentul RM, 2005). Prin această lege MAIA i-au fost atribuite o gama largă de competențe și atribuții. Cele mai principale fiind:

- elaborarea de politici, acte normative, regulamente în domeniul producției agroalimentare ecologice și asigurarea implementării acestora;
- înregistrarea și evidența agenților economici care practică activități de întreprinzător în domeniul producției ecologice;
- autorizarea, supravegherea și evidența organismelor de inspecție și certificare acreditate și autorizate;
- efectuarea controlului de stat asupra respectării actelor normative în domeniu și monitorizarea integrală a tuturor segmentelor agroecosistemului echilibrat și durabil;
- coordonarea activității de elaborare a standardelor naționale privind producția agroalimentară ecologică;
- elaborarea proiectelor de acte normative armonizate cu reglementările europene și internaționale în domeniu;
- elaborarea și asigurarea implementării Programului Național privind producția agroalimentară ecologică, aprobat de Guvern;
- participarea la colaborarea internațională în domeniul producției agroalimentare ecologice;
- organizarea de programe de pregătire a agenților economici, persoanelor fizice și juridice pentru a activa în domeniul producției agroalimentare ecologice;
- autorizarea utilizării mărcii naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova” și plasarea pe pagina web oficială a listei produselor pentru care a fost aprobată;
- asigurarea transparenței tuturor datelor ce se referă la practicarea agriculturii ecologice.

Secția "Agricultura ecologica și produse de origine" a fost creată în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru a sprijini dezvoltarea agriculturii ecologice. Primul program de Acțiuni pentru dezvoltarea sectorului a fost elaborat pentru anii 2006-2010 și aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 149 din 10/02/2006.

Planul de acțiuni pentru realizarea Programului Național privind producția agroalimentară ecologică a inclus două scopuri principale:

- Cantitativ - creșterea suprafețelor cultivate după modul de producție agroalimentară ecologică;
- Calitativ - plasarea producției agroalimentare ecologice în centrul agriculturii din Republica Moldova, ca motiv al dezvoltării durabile a acesteia.

Planul de Acțiuni elaborat a fost ambițios și includea următoarele strategii:

- Crearea sistemului de coordonare a activităților în producția agroalimentară ecologică, elaborarea și implementarea politicilor de stat în domeniu.
- Strategia de extensiune

- Strategia de cercetare
- Strategia de educație

Planul de Acțiuni prevedea inclusiv elaborarea și armonizarea documentelor normative cu legislația europeană și internațională de management, monitorizare, audit, acreditare, inspecție și certificare pentru produsele agroalimentare ecologice.

O parte din acțiunile propuse au fost implementate parțial, cum ar fi de exemplu - extinderea suprafețelor cultivate cu producție ecologică de la 10755 hectare cultivate în anul 2005 până la 19740 în 2010 (EcoConect, 2020), obiectivul stabilit fiind de 31100 ha.

În anul 2010 programul a fost actualizat de către personalul Secției luând în considerație progresele înregistrate, precum și noile provocări. Dar din anumite motive noul plan de acțiuni nu a trecut procesul de aprobare de către Guvernul Republicii Moldova.

Republica Moldova are un sistem de subvenționare agricol administrat de către AIPA, dar care nu specifică măsuri speciale pentru producătorii ecologici și nu are o cotă parte din bugetul anual aprobat destinat în mod particular producătorilor ecologici. Se operează după modelul: primul venit – primul servit. Schema actuală de subvenționare se bazează pe HG nr. 455 din 21.06.2017.

Respectiv, nici până în prezent MAIA nu este încă în măsură să exercite un control eficient asupra producerii, procesării, importurilor și certificării ecologice. Serviciul de Producție Ecologică și Produse de origine al Ministerului nu dispune de competențele și capacitățile necesare pentru a-și exercita funcțiile și atribuțiile, fiind compus doar din două persoane.

Moldova nu are, de asemenea, o listă oficială actualizată a imput-urilor permise în agricultura ecologică în baza Legii 115/2005. În prezent, Ministerul Agriculturii nu este informat cu privire la producătorii ecologici care sunt controlați și certificați de organisme de certificare (OC) acreditate de UE. În plus, Ministerul nu dispune de niciun mecanism de supraveghere a produselor alimentare și furajere de import, certificate ecologic.

Producătorii agricoli ecologici

În perioada anilor 2016-2019 MAIA a raportat o creștere a numărului de agenți economici care practică agricultura ecologică de la 113 la 152, sau cu circa 34%. Totodată, în anul 2020 numărul acestora s-a redus cu circa 5% până la 144 (vezi figura 2).

Tendențele contradictorii când, pe de o parte, cresc suprafețele destinate agriculturii ecologice, iar pe de alta, scade numărului fermierilor ce practica agricultura organică, se explică prin abandonarea agriculturii ecologice de către un număr semnificativ de fermieri mici și dezvoltarea câtorva companii mari producătoare de culturi anuale pentru piețele de export, cum ar fi Agricereal SRL, Agrostoc Coop., Rostan SRL, Glia PAC și Proget Agro SRL

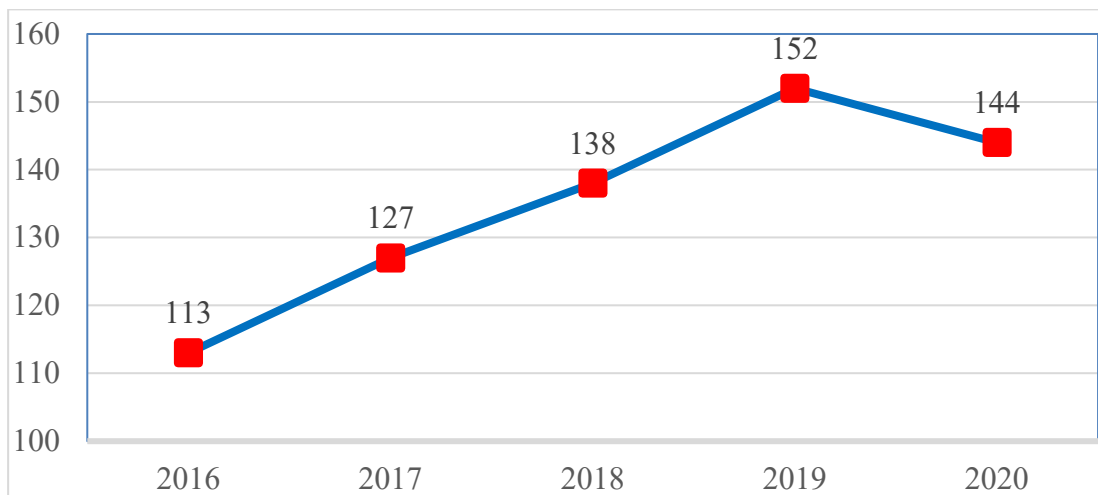

Figura 2. Dinamică numărului de agenți economici care practică agricultura ecologică, 2016-2020

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor din (EcoVizio, 2022).

Instituțiile de certificare

În perioada 2019-2020 în Republica Moldova au activat 10 organisme de inspecție și certificare și anume: A Cert, AGRECO, Bio Inspecta, CERES, Certificat ECO, Control Union Dnjestr (CUD), Ecocert, KIWA BCS, Organic Standard și STC. Cele mai multe exploatații agricole ecologice au fost certificate de Control Union Dnjestr (41 unități în 2020) și Certificat ECO (42 unități în 2020). Acestea sunt urmate la ceva distanță de AGRECO (28 unități în 2020) și KIWA BCS (10 unități în 2020). Celelalte organisme de inspecție și certificare au certificat un număr considerabil mai mic de exploatații agricole ecologice (vezi figura 3). Mai jos este prezentată o scurtă descriere a acestor organisme de inspecție și certificare.

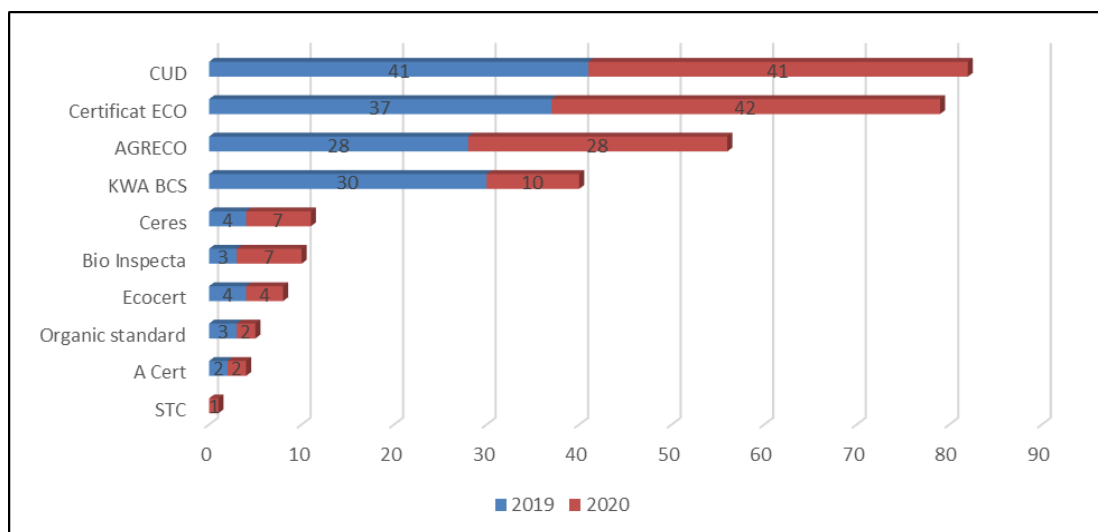

Figura 3. Instituțiile de certificate acreditate, după numărul de exploatații agricole certificate în Republica Moldova, 2019-2020.

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor EcoVizio (2022)

STC

Societatea actuală cu răspundere limitată „Sertifikācijas un testēšanas centrs” (STC) își desfășoară activitatea în Priekuli, municipiul Cesis, Vidzeme, Letonia, începând cu anul 1911, când aici și-a început activitatea Stația de Testare a Mașinilor Baltice.

La începutul anului 2019, STC a cunoscut schimbări semnificative și s-a transformat dintr-o societate publică într-o societate cu răspundere limitată continuând să îndeplinească funcții delegate de stat în domeniul evaluării tractoarelor și remorcilor de tractor construite și reconstruite la comandă, îmbunătățind serviciile existente în domeniul certificării agriculturii ecologice, evaluarea conformității și testarea mașinilor, utilajelor agricole și forestiere, inspecții echipamentelor de aplicare a produselor fitosanitare, instruirea și introducerea de servicii complet noi și extinderea ariei geografice a serviciilor sale (STC, 2022).

Certificat-ECO

OC CERTIFICAT-ECO este primul organism privat de certificare a produselor ecologice din Republica Moldova. Acreditat de Centrul Național de Acreditare - MOLDAC, în conformitate cu cerințele standardului SM SR EN ISO/CEI 17065:2013, Certificat de Acreditare Nr. OCprec – 001. Autorizat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – Certificat de autorizare MD-ECO-11 din 29.12.2020. Scopul principal al activității OC Certificat-Eco este de a furniza garanția că produsele certificate de acesta sunt în conformitate cu standardele/documentele normative în vigoare privind agricultura ecologică, iar procesul de certificare se efectuează în mod independent, nediscriminatoriu, transparent și credibil pentru consumator (Certificat-ECO, 2022).

Control Union Dnjestr (CUD)

Control Union Dnjestr din Republica Moldova, a primit acreditarea locală conform ISO 17065 pentru produsele ecologice moldovenești (OC-prec005) și ca urmare o recunoaștere de către Ministerul Agriculturii din Moldova.

Control Union Dnjestr poate oferi certificare conform Moldavian Organics fapt ce permite producătorilor agricoli certificați să primească o subvenție semnificativă de la guvern și este catalogat de Uniunea Europeană ca organism de certificare care oferă garanții echivalente care permite exportatorilor din Moldova să exporte produse ecologice către Uniunea Europeană (Reg. 1235/2008). Această combinație oferă importatorilor și exportatorilor un beneficiu semnificativ în activitatea lor.

Control Union Dnjestr poate audita, într-o singură vizită, o operațiune pentru toate standardele ecologice internaționale majore, inclusiv standardele ecologice moldovenești. Cu certificatul Uniunii de Control eliberat conform standardelor locale moldovenești, fermierii pot aplica pentru subvenții în Moldova conform deciziei nr. 455 din 21.06.2017 (Control Union, 2022).

AGRECO

AGRECO este unul dintre primele organisme de control ecologic din Europa și este acreditat pentru toate domeniile de control ecologic. AGRECO a fost fondat în Germania în anul 1987 cu funcția de a asigura calitatea în agricultura ecologică. În 1992 AGRECO a obținut ca unul dintre primele organisme de certificare și control acreditarea de către statul german și codul "DE-012-Ökokontrollstelle" azi DE-ÖKO-012. În prezent AGRECO este un organism de control și certificare activ la nivel internațional.

În România, AGRECO lucrează deja din 1993 ca un organism de inspecție și a fost acreditat în anul 2006 în conformitate cu codul "RO-ECO-015."

Primele activități ale AGRECO în Republica Moldova au fost înregistrate în anul 2020. AGRECO supraveghează exploatații agricole de toate tipurile, grădinării, culturi speciale, livezi, stupine și dispune de un personal cu competență și experiența necesară pentru a efectua inspecțiile și certificările conform cerințelor legilor respective (AGRECO, 2022).

Kiwa BCS Öko-Garantie GmbH

Kiwa NV a fost fondată de câteva companii olandeze de apă potabilă ca Keuringsinstituut voor WaterleidingArtikelen în anul 1948. Pe parcursul anilor testarea, inspecția și certificarea oferită de companie au crescut semnificativ pentru a acoperi numeroase piețe și a ajuta mii de clienți din întreaga lume. În anul 2005 Kiwa a făcut primele achiziții în Germania și a fuzionat cu filialele Inspecta din Finlanda și Suedia, iar în 2008 Kiwa se extinde în Spania. În 2014 Kiwa își extinde domeniile de activitate în industria alimentară, furajeră și producția agricolă prin BCS Öko-Garantie în Germania, America Latină și China. Prin serviciile oferite în domenii precum asigurarea, testarea, inspecția, certificarea, instruirea și consultanță Kiwa BCS creează încredere în produsele, serviciile, procesele, sistemele de management și angajații proprii. Kiwa BCS are în prezent circa 10.000 de angajați în peste 40 de țări din Europa, Asia, America și Oceania (Kiwa BCS, 2022).

CERES

CERES este o companie internațională de certificare pentru alimente organice, textile organice și sustenabile, CERES este un organism de inspecție și certificare care oferă servicii în domeniul alimentelor ecologice, producției textile ecologice și sustenabile, bunelor practici agricole și standardelor de sustenabilitate în sectorul alimentar, precum și a parametrilor de sustenabilitate pentru toate tipurile de producători, industrii, furnizori de servicii. Oficiul de bază este în Germania, dar filialele companiei sunt organizate în Europa, America, Africa și Asia (CERES, 2022).

A CERT

A CERT European Organization for Certification SA este un organism de inspecție și certificare pentru sisteme de management, produse și persoane, cu sediul în Salonic, Grecia, fondat în anul 2005. Compania A Cert dispune de birouri în Germania (Stuttgart), Belgia (Bruxelles), Federația Rusă (Moscova) și Bulgaria (Sofia). Are alianțe strategice la nivel mondial și o rețea largă de parteneri și

reprezentanți (Albania, FYROM, Serbia, Belarus, Kazahstan, Armenia, Ucraina, Moldova, Turcia, Liban, Iordania, Palestina, Iran, Pakistan, Egipt etc.), pentru ca să rămână aproape de clienții săi și de piețele cărora li se adresează.

Importanța fundamentală pentru toți clienții A CERT este protecția fiabilității, sănătății și siguranței, având în vedere interesul public și dezvoltarea durabilă, prin oferirea de servicii de inspecție și certificare valabile și apreciate (A Cert, 2022).

ORGANIC STANDARD

Organic Standard Ltd este primul organism național de certificare ucrainean care oferă servicii de inspecție și certificare a producției ecologice. A fost fondat în cadrul proiectului elvețiano-ucrainean „Certificarea organică și dezvoltarea pieței în Ucraina” în 2007. Organic Standard a fost înființat în ianuarie 2007 de organizații ucrainene orientate spre produse ecologice în cadrul Proiectului Elvețiano-Ucrainean de cooperare și sprijin tehnic internațional, conform Acordului dintre guvernul ucrainean și guvernul Confederației Elvețiene privind cooperarea tehnică și financiară din 13 octombrie 1997 cu sprijinul financiar acordat de Secretariatul de Stat pentru Afaceri Economice (SECO, Elveția) și implementat de Institutul de Cercetare a Agriculturii Ecologice - FiBL, Elveția. Printre partenerii companiei se numără o serie de organizații străine și toți jucătorii cunoscuți din sectorul organic al Ucrainei. În prezent, Organic Standard Ltd oferă certificare de producție ecologică în toată Ucraina și Republica Belarus, Kazahstan și Republica Moldova. (Organic Standard, 2022).

BIO INSPECTA

Bio inspecta AG este o companie care furnizează servicii de inspecție și certificare. Ea oferă o serie de servicii diferite în diviziile „Agricultură”, „Procesare și comerț” și „Internațional”. Portofoliul de servicii include inspecții și certificări recunoscute ale produselor ecologice și etichetate, precum și certificare ISO și certificare conform standardelor de siguranță alimentară. În plus, sunt sprijinite fermele și firmele din sectorul alimentar, ajutându-le să se dezvolte sustenabil și să-și consolideze poziția pe piață. Calitatea, fiabilitatea și beneficiul clienților sunt esențiale ale gamei cuprinzătoare de servicii prestate de compania Bio Inspecta.

Cea mai mare problemă în activitatea acestor organisme de inspecție și certificare constă în faptul că conform legislației în vigoare, doar exploatațiile agricole ecologice certificate de către autoritățile naționale pot beneficia de subvențiile oferite de către Agenția de Intervenții și Plăți în Agricultură, dar aceste instituții nu sunt recunoscute peste hotarele Republicii Moldova. În același timp pentru a fi în stare de a exporta produsele ecologice, importatorii solicită certificarea producătorilor de către o entitate recunoscută, de peste hotarele Republicii Moldova. Dar certificarea de către aceste organisme internaționale nu este recunoscută de către Agenția de Intervenții și Plăți în Agricultură drept valabilă pentru aplicarea la subvențiile destinate producției ecologice. Astfel, producătorii agricoli ecologici stau în fața unei probleme cu mai multe necunoscute: fie ei exportă produsele ecologice, dar nu sunt acceptați pentru programul de subvenții, fie invers - acceptă subvențiile dar nu pot exporta, fie ultima variantă – să fie certificați de un organism local și de unul internațional, ceea ce ridică implicit costurile de certificare.

Structurile responsabile de cercetare, inovare și de educație

Cele mai importante organizații publice care susțin agricultura ecologică sunt trei institute de cercetare:

- Institutul de Cercetare pentru Culturile de Câmp „Selecția” din Bălți,
- Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor,
- Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice.

Universitatea Agrară de Ștat din Moldova în 2006 a inclus agricultura ecologică în catedra de "Știința Solului". Până în Septembrie 2022 catedra "Agroecologie și Știința Solului" avea trei componente educaționale prioritare:

- Pregătirea de specialiști licențiați în domeniul agroecologiei;
- Cercetare fundamentală și aplicativă focusată pe știința solului;
- Servicii de extensiune.

În anul 2022 Universitatea Agrară de Ștat din Moldova a fost restructurată prin absorbție de către Universitatea Tehnică din Moldova. Evoluția de mai departe a științei și educației în domeniul agriculturii, inclusiv a celei ecologice este destul de neclară, aceasta depinzând în mare măsură de viziunea managementului UTM.

ONG-urile active în domeniu

Agricultura ecologică în anii 2010-2020 a cunoscut o dezvoltare importantă fiind stimulată și din partea consumatorilor cu implicarea societății civile și anume a diferitor ONG-uri. Asociația Națională a Producătorilor de Produse Agricole Ecologice din Moldova - "APEM - AGRO" a fost întemeiată în anul 2010, numărând peste 40 membri. Asociația promovează produsele ecologice ale membrilor săi și organizează standuri comune în cadrul târgurilor locale și internaționale. Asociația dă un încercat să fie vocea sectorului privat în dialogul cu Guvernul.

ProRuralInvest ONG este o organizație națională neguvernamentală, non-comercială, apolitică. *ProRuralInvest* și-a început activitățile în iunie 2003 ca organizație parteneră a Landell-Mills Management Consultants (Marea Britanie), care a fost responsabilă de implementarea în Republica Moldova a Proiectului Sprijin pentru Investiții și Servicii Rurale. Totodată, Asociația Națională a Fermierilor Ecologici (APEM-AGRO), precum și ONG-ul *ProRuralInvest*, active în trecut, au în prezent activitățile suspendate din motive necunoscute (EkoConnect, 2020).

Un alt ONG - *Ecovisio*, a început în 2013, târgurile anuale locale – *IarmarEco*, care sensibilizau consumatorii pentru durabilitate, nu numai în ceea ce privește produsele alimentare, ci și produsele de igienă, textilele și energia.

În urma campaniei de promovare a produselor ecologice autohtone, în perioada anilor 2015-2017, susținută de proiectul „People in Need Moldova”, în 2018 a fost creată Asociația Consumatorilor și Producătorilor Ecologici și Artizanalii din Moldova (ONG *EcoLocal*), care a continuat organizarea piețelor săptămânale în Chișinău. Până în prezent aceste piețe se concentrează pe produse artizanale și tradiționale, dar cu regret produsele ecologice certificate sunt încă rare.

EcoLocal creează primul și unicul web portal din Republica Moldova - *Ecoportal.md*. Portalul este creat pentru a facilita conexiunea dintre agenții economici, care practică agricultura ecologică în Republica Moldova, și consumatori. Cu regret, acest portal nu poate fi accesat în prezent.

Alianța Lanțului Valoric în Agricultură Ecologică din Moldova” (*MOVCA*) este o organizație non-guvernamentală, care a fost fondată în anul 2015. Membrii ei includ: fermieri, procesatori, asociații de fermieri, distribuitori, importatori, exportatori, consultanți, vânzători, consumatori etc. Până în prezent este cea mai mare asociație din Republica Moldova care susține agricultura ecologică.

Scopul principal al asociației este de a susține toți operatorii și a încuraja toți doritorii din lanțul valoric al agriculturii ecologice. Agricultură ecologică oferă o soluție unică pentru a păstra calitatea solurilor pentru generațiile următoare.

MOVCA a facilitat participarea fermierilor ecologici din Moldova la târguri internaționale de produse ecologice, ceea ce a generat venituri suplimentare pentru ei.

În 2020, MOVCA lansează platforma de educație în domeniul agriculturii ecologice: eLearning studii.movca.md. Platforma este accesibilă tuturor doritorilor și se bucură de un număr record de studenți din domeniul agriculturii și a altor participanți în lanțul valoric al agriculturii ecologice.

De asemenea MOVCA a lansat propria platformă de vânzări. Membrii organizației au posibilitatea să-și vândă produsele prin intermediul platformei, iar cetățenii RM au posibilitatea să procure produse sănătoase prin simpla accesare a platformei.

Donatori, proiecte internaționale

Mai mulți donatori internaționali au susținut și susțin financiar dezvoltarea sub-sectorului de producere agricolă ecologică prin implementarea diverselor proiecte. Printre cele de succes putem enumera următorii donatori și proiectele implementate pe teritoriul RM cu susținerea lor.

Agenția Austriacă pentru Dezvoltare

Proiectul: “Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin integrarea în lanțurile valorice interne și globale, în special ale sectorului culturii de soia/ Increasing the competitiveness of the agri-food sector by integrating into the domestic and global value chains especially of the soybean culture sector”.

(Implementatori: Donau Soya Moldova, Pro Didactica)

Agenția Cehă pentru Dezvoltare

Proiectul: " Sprijin instituțional în agricultura ecologică în Republica Moldova / Institutional support in ecological agriculture in the Republic of Moldova";

(Implementator: ONG People In Need, Moldova)

Filiala Agenției Liechtenstein pentru Servicii de Dezvoltare în Moldova

Proiectul: "InfOrganic Moldova 2020-2022"

Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională / United States Agency for International Development (USAID)

"Farmer-to-Farmer" PROJECT Moldova (2018-2023) (Implementator: CNFA Moldova, ONG EcoVisio)

Experiența anilor arată ca implicarea ONG-lor depinde în mare măsură de finanțările primite de la donatori. Acestea de obicei nu mai sunt active atunci când proiectele se încheie. Unele din ele și-au menținut cunoștințele și rețelele dobândite în organizațiile lor.

Structurile comerciale și logistice implicate în circuitul de produce agroalimentare ecologice

În Republica Moldova la moment nu există nici o rețea comercială specializată în comercializarea produselor ecologice. Totodată în mai multe supermarketuri pot fi găsite rafturi sau secții destinate produselor ecologice. De asemenea, în orașul Chișinău, se petrec cu regularitate târguri ecologice în cadrul cărora producătorii autohtoni au posibilitatea de a-și prezenta produsele, de a comunica la direct cu consumatorii și de a vinde produsele consumatorilor finali.

Consumatorii sunt reprezentați în principal de către două categorii de bază: consumatori finali și consumatori industriali. Din prima categorie fac parte consumatorii de produse gata de consum procurate fie direct de la producători în cadrul diferitor evenimente comerciale, fie în magazinele specializate sau în supermarketurile ce dispun de secții sau rafturi specializate pentru produse ecologice.

Consumatorii industriali sunt preponderent întreprinderile ce concentrează cantități omogene de produse ecologice pentru a fi ulterior exportate. Un exemplu în acest caz este întreprinderea "ProGrain Organic" specializată în exportul cerealelor ecologice. Un segment mai mic al consumatorilor industriali este reprezentat de entitățile ce procură materia primă ecologică locală pentru procesarea ei ulterioară în produse alimentare cum ar fi uleiurile, uleiurile esențiale, și alte produse agroalimentare ecologice.

Concluzii

1. Lipsește o evidență clară a proiectelor finanțate de diverși donatori (perioadă, sumă, perioada de implementare, obiectivele, rezultatele obținute).
2. ONG-rile implicate în domeniu își încheie activitatea odată cu terminarea finanțării. din partea donatorilor
3. MAIA nu dispune de niciun mecanism de supraveghere care ar asigura un control eficient asupra producerii, procesării, importurilor și certificării produselor alimentare ecologice.
4. MAIA nu dispune de suficiente capacități pentru a face față cerințelor necesare (ajustarea legislației, evidența producătorilor bio (cifra de afaceri, volum de export, produse etc.).
5. Deoarece cadrul legislativ nu este ajustat la cel al UE, fiecare producător care dorește să exporte producția sa necesită certificarea din partea unuia certicator, iar această producție nu poate fi realizată în RM, deoarece se cere certificarea de o organizație autohtonă.
6. Nu există un mecanism eficient de raportare de către producătorii de produse ecologice către MAIA, BNS.

BIBLIOGRAFIE

- A Cert (2022) Pagina oficială. Disponibilă la: https://www.a-cert.org/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=23&lang=en. Accesată la: 09.09.2022
- AGRECO Union (2022). Pagina oficială. Disponibilă la: <https://www.agrecogmbh.com/pages/ro/informatii.php>. Accesată la: 09.09.2020
- CERES (2022). Pagina oficială. Disponibilă la: <https://www.ceres-cert.de/en/home>. Accesată la: 09.09.2022

- Certificat-ECO (2022). Pagina oficială. Disponibilă la: <https://certificat-eco.md/>
Accesată la: 09.09.2022
- Control Union (2022). Pagina oficială. Disponibilă la:
<https://certifications.controlunion.com/en/news-media/news/control-union-dnjestr-is-approved-for-moldavian-organics>. Accesată la: 09.09.2020
- EcoVisio (2022). Atlasul agriculturii ecologice. Disponibilă la:
<https://experience.arcgis.com/experience/c9e40f5d2376449ca0293178eaaf319f/>
. Accesat la: 07.09.2022.
- EcoConect, (2020), Raport privind statutul sectorului agro-alimentar ecologic din Moldova 2020
- Gorașov, I., Voicu, R., Croitoru, D., (2015) Ecologizarea agriculturii în Republica Moldova, Chișinău, Tipografia Centrală
- FIBL (2020). The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2020. Disponibilă la: <https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/5011-organic-world-2020.pdf>, Accesat la: 07.09.2022.
- FIBL (2022). The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2022. Disponibilă la: <https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/1344-organic-world-2022.pdf>, Accesat la: 07.09.2022.
- Kiwa BCS (2022) Pagina oficială. Disponibilă la: <https://www.kiwa.com/en/about-kiwa/>. Accesată la: 09.09.2022
- MAIA (2019). Agricultura ecologică Principii de bază și bune practici, Disponibilă la:
https://maia.gov.md/sites/default/files/Agricultura_ecologica_FiBL_Ro_2019.pdf
df Accesat la: 28.09.2022
- MAIA (2022). Pagina oficială. Disponibilă la:
<https://maia.gov.md/ro/content/agricultura-ecologic%C4%83> Accesat la:
09.09.2022
- Parlamentul RM. (2005).Legea Nr.115 din 09.06.2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică. Accesat: 27.09.2022 Disponibil:
<http://lex.justice.md/md/312917>
- Organic Standard (2022) Pagina oficială. Disponibilă la: <https://organicstandard.ua/>.
Accesată la: 09.09.2022
- STC (2022). Pagina oficială. Disponibilă la: <https://stc.lv/en/par-mums/>. Accesată la:
09.09.2022